

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด*

DEVELOPMENT OF INTERNAL SUPERVISION MODEL USING PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY FOR ROI ET PRIVATE SCHOOLS

สุทัศน์ สังคะพันธ์¹

Suthat Sangkhaphan¹

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด¹

Roi Et Provincial Education Office¹

Email : bigsuthat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง พัฒนา ศึกษา และประเมินผลรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา การดำเนินการวิจัย 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระยะที่ 4 ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 207 คน ระยะที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองรูปแบบ จำนวน 12 คน ระยะที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 207 คน และระยะที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 36 คน โดยการสอบถามและการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การประชุมระดมความคิด แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ทั้งแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินการปฏิบัติงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดระบบนิเทศภายในที่ชัดเจน และผู้นิเทศยังขาดความรู้และไม่ได้รับการยอมรับ สภาพที่พึงประสงค์ คือ ผู้บริหารและครูต้องการรูปแบบนิเทศที่ชัดเจนและเกิดจากความร่วมมือ 2) รูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน (AISER Model: Analyzing, Informing, Supervising, Evaluating, Reporting) ซึ่งมีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 6 องค์ประกอบ (4) การประเมินรูปแบบ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการประเมินว่ามีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎีในระดับมากที่สุด 3) ผลการทดลองใช้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพ ($E1/E2 = 89.23/84.60$) ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การจัดการเรียนรู้จริงอยู่ในระดับมากที่สุด การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม และ

ผู้บริหาร ครู รวมถึงผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินรูปแบบโดยรวมมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ; การนิเทศภายใน; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The purposes of this research were to create, develop, study, and evaluate the internal supervision model using professional learning community for private schools in Roi Et Province. The research employed a research and development methodology and was conducted in four phases: Phase 1 involved studying the current and desired states of internal supervision from the perspectives of school administrators and teachers in private schools. Phase 2 focused on creating and developing the internal supervision model using professional learning communities. Phase 3 tested the implementation of the model. Finally, Phase 4 evaluated the model. The target group in Phase 1 consisted of 207 school administrators and teachers from private schools. In Phase 2, 12 experts who reviewed and certified the model. Phase 3 included the 207 school administrators and teachers, while Phase 4 involved 36 experts and stakeholders. Data collection methods included unstructured interviews, brainstorming meetings, structured and unstructured questionnaires, knowledge assessments, performance evaluations, and satisfaction surveys. Data analysis employed frequency counts, percentages, means, standard deviations, PNI, and paired t-tests.

The research findings indicated that: 1) Current state: Most schools lacked a clear internal supervision system, and supervisors often lacked knowledge and acceptance. Desired state: Administrators and teachers sought a clear, collaborative supervision model. 2) The internal supervision model comprises five components: principles, objectives, a five-step supervision process (AISER Model: Analyzing, Informing, Supervising, Evaluating, Reporting), which includes six PLC elements, model evaluation, and success conditions. The developed model was rated highly for theoretical validity by experts. 3) Trial implementation results indicated the model's effectiveness ($E1/E2 = 89.23/84.60$), significantly increased participant knowledge, very high practical learning management results, excellent internal supervision outcomes using PLC, and very high satisfaction among administrators, teachers, and students. 4) Model evaluation showed overall high ratings for its accuracy, appropriateness, feasibility, and usefulness.

Keywords : Model development; Internal supervision; Professional learning community

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษา ซึ่งมุ่งเจาะลึกลงไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู รวมทั้งการพัฒนางานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยตรง การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหการเรียนการสอน และงาน พัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้นได้ด้วยการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูผู้มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์สูงในโรงเรียน ซึ่งเป็นการลดช่องว่างของครูให้น้อยลง และส่งผลให้การเรียนการสอนและการพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ฉะนั้นการนิเทศภายในจึงเป็นหัวใจและเป็นยุทธศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งต่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) การนิเทศเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการบริหาร การบริหารงานจะมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต้องมีกระบวนการนิเทศที่ดี ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การศึกษาและการบริหารสถานศึกษาที่ต้องการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องทำความเข้าใจ เรื่องการนิเทศให้ถ่องแท้และพยายามปฏิบัติตามแนวทางการนิเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน รูปแบบ กระบวนการและวิธีการนิเทศได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยจากลักษณะที่เป็น การตรวจ สังการ มาเป็นลักษณะการร่วมมือ การแนะนำช่วยเหลือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองอันจะส่งผลถึง คุณภาพการศึกษา (กรองทอง จิระเดชากุล, 2560)

ปัญหาของการนิเทศภายในของโรงเรียนเอกชน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบและจริงจัง ทั้งจากภายในและภายนอก เนื่องจากสาเหตุปัจจัยหลายอย่าง ดังเก็จนก เอื้อวงศ์ (2565) ที่มองว่า สภาพปัญหาของการนิเทศ ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะการนิเทศ ผู้บริหารไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ครูมีทัศนคติทางลบต่อการนิเทศ ขาดการเตรียมความพร้อม ไม่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็น เช่นเดียวกับผลการนิเทศงานประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ออกไปนิเทศติดตามตามโรงเรียนต่างๆ ในสังกัด ข้อมูลจากการสอบถามเชิงลึกกับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนจากการอ่านรายงานการประเมินตนเองประจำปีของโรงเรียน พบว่าปัญหาด้านการนิเทศภายในของแทบทุกโรงเรียนมีสภาพที่ไม่แตกต่างจากดังที่กล่าวมาข้างต้น และที่น่าเป็นห่วงมีหลายโรงเรียนบอกว่าไม่เคยมีการนิเทศภายในที่เป็นระบบที่ถูกต้อง เป็นเพียงการสร้างหลักฐานไว้ให้คณะกรรมการตรวจประเมิน ประกันคุณภาพทั้งภายในภายนอกได้ดูเท่านั้น รวมถึงแนวโน้มของการนิเทศในอนาคตเป็นการนิเทศที่ใช้รูปแบบ ไม่ชี้แนะและนิเทศแบบร่วมมือการนิเทศทางไกลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการประยุกต์การจัดการความรู้และการพัฒนา เครือข่ายการนิเทศ โดยผู้บริหารต้องมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้เอื้ออำนวย ผู้ประเมิน ผู้เสริมกำลังใจและผู้สอนแนะหรือเป็นที่เลี้ยงให้กับครู (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด, 2566)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ที่จำเป็น หน่วยงานต่างๆ ได้นำแนวทางของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศ หรือ ช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นปัจจัยและเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มครู นักการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการศึกษาสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่

21 ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศสิงคโปร์ (DuFour & Eaker, 2006) ที่ได้นำกลยุทธ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินการจนเกิดผลที่น่าพึงพอใจ ทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยที่มีการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เช่น ชุมชนการเรียนรู้ของสถาบันอาศรมศิลป์ และโรงเรียนรุ่งอรุณ และโครงการ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสคสรี-สฤตติวงศ์ (มสส.) ที่พัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ผู้วิจัยเป็นศึกษานิเทศก์โดยมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ กำกับติดตาม นิเทศ ส่งเสริม และสนับสนุนโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียน การใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นตัวจักรขับเคลื่อนการทำงานของโรงเรียน ด้วยเชื่อว่าหากโรงเรียนได้ยึดถือและปฏิบัติตามนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจนเป็นกิจวัตรแล้ว จะเกิดเป็นพลวัตรที่ต่อเนื่องและยั่งยืนจนเป็นวัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 เพื่อการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการการนิเทศภายในให้ถูกต้องเหมาะสม และเป็นข้อมูลมาใช้ในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ผลการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่เหมาะสมถือเป็นนวัตกรรมทางการนิเทศการศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามประเด็นความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

1.1 ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

1.1.1 ศึกษาเอกสารรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report-SAR) ของโรงเรียนเอกชนที่รายงานมายังจังหวัดร้อยเอ็ด ศึกษาเอกสารด้านแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ

1.1.2 สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการ รวมถึงครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่อยากให้เกิดขึ้นในด้านการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 207 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน และครูผู้สอน จำนวน 177 คน เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์

1.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนตุลาคม 2566 – พฤษภาคม 2567

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน PNI และสถิติทดสอบที (Paired t-test)

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 การตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้การชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

2.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การออกแบบรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการนำผลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากขั้นตอนระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างร่างรูปแบบ และร่างคู่มือการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด แล้วตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยการเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบรูปแบบโดยใช้แบบประเมิน

2.1.2 กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้การชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.1.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนมิถุนายน 2567

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา นำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศภายในปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้ในสถานการณ์กับกลุ่มเป้าหมายจริง ในห้วงที่ดำเนินการใช้รูปแบบอยู่นั้น คณะผู้วิจัยจะประเมินผลของการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พร้อมปรับปรุงแก้ไขไปด้วยเป็นระยะ และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยแล้วจึงจะประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ ด้านความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัย และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยรวมหลังจากนำไปใช้ในขั้นสรุป

3.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนที่ใช้เป็นสนามวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ในขั้นตอนการนำรูปแบบไปใช้ และประเมินผลรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 12 โรงเรียน ได้มาโดยความสมัครใจ (Volunteer Sampling) เพื่อความสบายใจและเต็มใจของผู้บริหาร ครู และผู้ร่วมวิจัย จะไม่เกิดความรู้สึกถูกบังคับหรือขึ้นใจให้ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและการทำงาน ซึ่งผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด รายชื่อโรงเรียน 12 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนการกุศลวัดสระทอง โรงเรียนจารุณศึกษา โรงเรียนอนุบาลสมประสงค์ โรงเรียนศรีศิลปวิทยาลัย โรงเรียนอนุบาลเอกกumar โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด โรงเรียนอนุบาลเกาะแก้ว โรงเรียนพุทธเมตตาร้อยเอ็ด โรงเรียนอนุบาลไพโรจน์ โรงเรียนอนุบาลบุญทวีวัฒนา โรงเรียนอนุบาลเมืองสรวง

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของ 12 โรงเรียน นำเอารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ไปทดลองใช้แยกเป็น 1) ผู้วิจัยหลัก คือ ผู้วิจัย 1 คน 2) ผู้ร่วมวิจัย คือ คณะศึกษานิเทศก์ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 15 คน 3) ผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครูผู้สอน 177 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 207 คน ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 โรงเรียน 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 721 คน

3.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนมิถุนายน – กันยายน 2567

4. ประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา นำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผ่านการทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง มาประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ในด้านคุณภาพตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้อง

4.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย ผู้ประเมินผลคุณภาพรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.2.1 กลุ่มเป้าหมาย ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหาร การศึกษา และการนิเทศการศึกษา ได้แก่ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติคือเป็นหรือเคยเป็น ผู้บริหารด้านการศึกษามากไม่น้อยกว่า 10 ปี มีความรู้ระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญ

หรือดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติคือเป็นหรือเคยเป็นศึกษานิเทศก์มาไม่น้อยกว่า 10 ปี

มีความรู้ระดับปริญญาเอกหรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าเชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการนิเทศการศึกษา

4.2.2 กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการวิจัยและเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปใช้ จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน ครูหัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน ครูผู้สอน โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 12 คน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการในเดือนตุลาคม 2567

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มียุทธศาสตร์การนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

5.2 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการเพือนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ (1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1/(E2) 89.23/84.60 (2) มีคะแนนการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลังการพัฒนามากกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 12 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ โดยการนิเทศ กำกับ ติดตามได้เข้าสังเกตและเยี่ยมชั้นเรียนพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (4) ผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ในโรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม (5) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศ พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามรูปแบบการนิเทศภายใน พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้ พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยังไม่มียุทธศาสตร์การนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบการนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การเมืองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ดังที่กิตติมา ปรีดีติลล (2553) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้ 1) พัฒนาคนเป็นการแนะนำช่วยเหลือให้บุคลากรในการรับความรู้ และมีความสามารถปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น 2) พัฒนางานเป็นการสร้างสรรค์การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ประสานสัมพันธ์เป็นการร่วมมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน 4) สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภณ ทองจิตร (2564) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียนในเครือข่ายบางกุงจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การดำเนินการนิเทศการวางแผนการนิเทศ การปรับปรุงแก้ไข และการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนตามลำดับ

6.2 ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วยซึ่งโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหา เพื่อเตรียมความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการ เพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชน กัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดจังหวัดร้อยเอ็ด โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและการ สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของ นวัตกรรม หอมสิน (2556) กล่าวว่า รูปแบบคือ วิธีการที่บุคคล ใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราว ใดๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มี แวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบ ประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า “APFIE Model”

6.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E1/(E2) 89.23/84.60 ซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพก่อน อบรมและหลังอบรม พบว่า มีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน ทำให้ ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น 3) ผลการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จริงในทั้ง 12 โรงเรียน ภายหลังจากการอบรมพัฒนาโดยใช้รูปแบบการนิเทศ เพื่อพัฒนาระบวนการร่วมดำเนินงานการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ได้เข้าสังเกต และเยี่ยมชั้นเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนทั้ง 12 โรงเรียน จำนวน 65 คน ได้ร่วมปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการ พัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับของการเข้าร่วมพัฒนา 4) การปฏิบัติการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (กลุ่ม PLC) ในโรงเรียน จากการร่วมดำเนินงานการนิเทศ ภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้า วิชาการ และครูผู้สอน ทั้ง 12 โรงเรียน พบว่า อยู่ในระดับยอดเยี่ยม แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้ร่วม

ปฏิบัติการดำเนินงานกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงขึ้นตามลำดับ 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าวิชาการและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกข้อมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้าง พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมีการสอบถาม สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2550) แบ่งรูปแบบเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1. รูปแบบเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้คำบรรยายถึงมโนทัศน์หลักการ และตัวแปร รวมทั้งคำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปรดังกล่าวถึง 2. รูปแบบเชิงรูปภาพ ซึ่งเป็นการนำเสนอโดยใช้ภาพแผนผัง หรือสัญลักษณ์บางอย่างเพื่อทดแทนหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร ซึ่งช่วยประกอบการบรรยายและอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามส่วนนี้ 3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้ฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์เพื่อบรรยายและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พนิดา จารย์อุปการะ (2558) ได้วิจัยรูปแบบเรื่องการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

6.4 ผลประเมินรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการประเมินรูปแบบการนิเทศใน ภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ พบว่า องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบที่มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ในระดับสูงสุด ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนพบว่า ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับรูปแบบการนิเทศภายในด้วยการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และผ่านการประเมินการพัฒนาแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรง มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดต่าง ๆ มาอย่างลุ่มลึก จึงทำให้ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความ

เป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของการใช้รูปแบบการนิเทศภายในด้วยเทคนิคการนิเทศภายในโดยใช้
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จารุวรรณ ชนะพันธ์ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาแนว
ทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26 พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ นิเทศ
ภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิด สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 26 จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ
มากที่สุด สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศภายในของ
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า
ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ทั้งความเหมาะสม ความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก
ที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการ ต่างๆ อย่าง
เหมาะสม ทั้งการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการนิเทศภายในและการ
ประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
ของสถานศึกษา จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดีของการพัฒนา
รูปแบบการนิเทศ

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหาร ครูในโรงเรียนเอกชน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมโรงเรียนส่วนมากยัง
ไม่มีระบบการนิเทศภายในที่เป็นรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน และผู้นิเทศไม่มีความรู้ในกระบวนการนิเทศไม่
ค่อยได้รับการยอมรับจากผู้รับการนิเทศ และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา
โดยรวมครูและผู้บริหารต้องการพัฒนาองค์ความรู้ในกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องให้กับผู้นิเทศ มีรูปแบบ
การนิเทศที่ชัดเจน เกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของ
ผู้รับการนิเทศ มีความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็น (PNI) ในการ
พัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็น
ลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนา
สื่อวัตกรรม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัด
ร้อยเอ็ด ที่พัฒนาขึ้นใช้รูปแบบการนิเทศภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ
2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน (AISER Model) คือ (1) การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียม
ความพร้อม (Analyzing: A) (2) การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing: I) (3) การปฏิบัติการเพื่อนิเทศ
บูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising: S) (4) การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating: E) (5) การสรุป
เพื่อรายงานผล (Reporting : R) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ
(1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพ (5) ชุมชน
กัลยาณมิตร และ (6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน 4) การประเมินรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ และ

รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด

หลักการของรูปแบบ

- ◆ หลักการกัลยาณมิตร
- ◆ หลักการมนุษยสัมพันธ์
- ◆ หลักการมีส่วนร่วม
- ◆ หลักการทำงานเป็นทีม
- ◆ หลักการแบ่งปัน
- ◆ หลักการบูรณาการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินงานตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียน

การประเมินรูปแบบ

- ◆ ความรู้ความเข้าใจ
- ◆ ความสามารถในการนิเทศ
- ◆ ความสามารถในการสอน
- ◆ ความพึงพอใจ

เงื่อนไขความสำเร็จ

- ◆ กำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจน เหมาะสม
- ◆ ครูผู้นิเทศมีความมั่นใจในการดำเนินการนิเทศ
- ◆ ครูผู้รับการนิเทศมีเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ
- ◆ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่างๆ
- ◆ ประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
- ◆ มีการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

กระบวนการนิเทศ

1. การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อม (Analyzing - A)
2. การวางแผนเพื่อสร้างการรับรู้ (Informing - I)
3. การปฏิบัติการเพื่อนิเทศบูรณาการชุมชนทางวิชาชีพ (Supervising - S) ได้แก่ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน 4) การสะท้อนผลวางแผนออนไลน์ และบูรณาการกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ 1) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) 3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) 5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure)
4. การสะท้อนเพื่อประเมินผล (Evaluating - E)
5. การสรุปเพื่อรายงานผล (Reporting - R)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียนในด้านการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนเอกชนทุกแห่งในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และโรงเรียนควรนำรูปแบบการนิเทศภายในประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 โรงเรียนที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด ไปใช้ ควรพิจารณาถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรก่อนว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้ในการพัฒนาครูหรือไม่ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการนิเทศขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและบริบทขององค์กร ดังนั้นโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู ผู้บริหารควรมีความเชื่อในหลักประชาธิปไตยในการทำงาน และให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และควรมีการบริหารงานแบบเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาการเรียนการสอน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 รูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนเอกชน จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างการนิเทศภายใน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และควรมีการศึกษาเทคนิคการนิเทศต่าง ๆ เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบผสมผสาน การนิเทศเชิงพัฒนา เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- กรองทอง จิระเดชากุล. (2560). **นวัตกรรมการศึกษา ชุดคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- กิตติมา ปรีดีติลก. (2543). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2565). **การนิเทศในสถานศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565. จาก <https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2557). **การพัฒนากระบวนการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จารุวรรณ ชนะพันธ์. (2561). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบชี้แนะสะท้อนคิดสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนิดาจารย์อุปการะ. (2558). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครู
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ
สดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา. วารสาร
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. 30(เมษายน-พฤษภาคม 2563). 30-32.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด. (2566). รายงานผลการนิเทศของสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด.
- โสภณ ทองจิตร. (2554). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ
การศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายบางกุ่มจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- DuFour, DuFour & Eaker. (2006). Professional Learning Community at Work™ Plan
Book. Printed in the United States of America : Solution Tree Press.